

Pendrecht Post

voorjaar 2021

'Deze wijk was
en blijft
een voorbeeldwijk'

'Een nieuw huis
zonder te verhuizen'

Oud brood,
nieuwe energie

**Thuiskoks
gezocht!**

06 Stadsverwarming lonkt voor De Zuiderkroon 'Onze oude cv is op sterven na dood'

08 Een standbeeld voor thuiskok Joyce

10 Vier vragen aan Vestia over een aardgasvrij Pendrecht

11 Blijf op de hoogte

12 Ook kritische Pendrechtters zeggen 'ja' tegen stadsverwarming

14 Op stap door Pendrecht 'Deze wijk was en blijft een voorbeeldwijk'

16 Kinderdenktank denkt mee over een duurzame wijk

20 'Een nieuw huis zonder te verhuizen'

22 Groen, groener, groenst Pendrecht wil ook een thuis zijn voor vogels en vlinders

24 Tegels eruit, geveltuintje erin

25 Bespaar geld en energie met 'Power voor Rotterdam'

26 'Soort mini buurtfeestjes, maar dan met energietips'

28 Oud brood, nieuwe energie

29 Waarom één energieleverancier voor stadsverwarming?

30 Slim wonen aan de Sliedrechtstraat

32 Tips om zelf dakisolatie aan te leggen

34 Winkeliers Plein 1953 bereiden zich voor op aardgasvrij

Achterpagina:

We zijn weer open | Thuiskoks gezocht

Tip!
Download Google Translate en gebruik je camera om de tekst te laten vertalen.

In april konden we de eigenaar-bewoners dan toch eindelijk vertellen wat de overstap op stadsverwarming in Pendrecht Zuid gaat kosten. In deze nieuwe Pendrecht Post hebben we alvast wat eerste reacties van bewoners opgenomen.

Ook in deze uitgave weer veel bijzondere verhalen over Pendrecht. Zoals van Mario Bosch die meer vertelt over de geschiedenis van Pendrecht. Wist je dat in de jaren '60 studenten stedenbouw en architectuur vanuit de hele wereld Pendrecht bezochten vanwege de bijzondere opzet? En ook nu zijn er nog veel bijzondere gebouwen te zien.

Ik wens je veel leesplezier!

Nicolien Wirschell
Programma-manager aardgasvrij Pendrecht

Het vullen en rondbrengen van de informatiemappen voor eigenaar-bewoners.

Foto's © Jan van der Ploeg.

Eigenaren van een woning in het zuidelijk deel van Pendrecht, ten zuiden van de Slinge, hebben in april een financieel aanbod ontvangen om over te stappen op stadsverwarming.

Eigenaar-bewoners met een eigen cv-ketel kunnen vanaf nu voor een gereduceerd tarief van 1.500 euro overstappen naar stadsverwarming. Is er sprake van een collectieve (gedeelde) ketel, dan is dat 1.000 euro. Bewoners kunnen voor financiering hiervan bovendien een renteloze lening aanvragen.

Iedere eigenaar heeft hierover een uitgebreide informatiemap ontvangen die we in de Huiskamer aardgasvrij Pendrecht met het projectteam hebben gevouwen, verzameld en gevuld.

Dit is een uitgave van de gemeente Rotterdam

Realisatie: Tappan | Perron14

Fotografie: David Rozing

Redactie: Ilja Post

Website: www.duurzaam010.nl/pendrecht

Dit magazine is gedrukt op FSC-papier. Het FSC-keurmerk geeft de zekerheid dat de grondstof voor het papier afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen.

Stadsverwarming lonkt voor De Zuiderkroon 'Onze oude cv is op sterven na dood'

Bianca de Roodt (53) en haar man Peter (58) wonen naar volle tevredenheid in de lage toren van De Zuiderkroon. Er is alleen één probleem: hun collectieve cv-ketel is op sterven na dood. Volgens de brochure houdt het ding het nog vol tot maximaal 2023. Toevallig ook het jaar, waarin hun complex op stadsverwarming aangesloten zou kunnen worden.

Bianca, plaatsvervangend VvE-voorzitter, ziet dat wel zitten. Het aanbod dat zij en de 33 andere eigenaar-bewoners onlangs in de bus kregen, klinkt in ieder geval aantrekkelijk.

"Omdat wij een gemeenschappelijke ketel hebben, kan alles voor 1000 euro per huishouden geregeld zijn. Een bedrag dat de gemeente bewoners zelfs wil voorschieten in de vorm van een renteloze lening. Alleen al vanwege de kosten, is stadsverwarming daarmee een van de goedkopere alternatieven voor onze oude, gasgestookte ketel geworden."

Alternatieve ketel

Bianca weet er alles van. Al langer doet ze voor de VvE onderzoek naar een alternatieve ketel. Niet te duur, kwalitatief in orde en niet langer afhankelijk van aardgas. Want dat ook hún woningen over een jaar of tien 'van het gas af gaan', daarvan is de VvE inmiddels wel doordrongen.

In 2018, toen Bianca en toenmalig VvE-voorzitter Marleen hun zoektocht naar een alternatief voor de cv-ketel begonnen, was dat nog anders. "Ook toen hoorde je al eens iets over stadsverwarming. Maar concrete plannen voor aansluitingen in Pendrecht waren er nog niet. In plaats daarvan lieten wij ons vooral informeren over pelletkachels, warmtepompen en zonneboilers."

Complex

Probleem van die systemen is echter dat ze maar moeilijk zijn in te passen in een 'complex' complex als De Zuiderkroon. Naast twee woontorens hebben ze hier ook nog een parkeergarage, gezondheidscentrum en grand café die allemaal zijn aangesloten op hetzelfde warmtenetwerk.

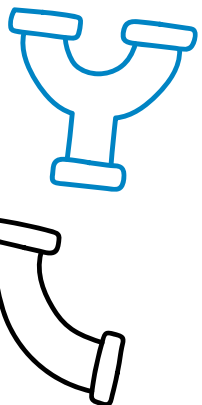
"De kans op druk- of warmteverlies is dus groot", aldus Bianca. "Zelfs met onze oude, gasgestookte cv-ketel heb ik - ondanks een dure thermostaatkraan, bedoeld om deze ellende te voorkomen - soms last van een ijskoude of juist heel warme douche."

Met stadsverwarming heb je dat niet, weet Bianca van haar moeder die in 2016 al een aansluiting kreeg. "Zij heeft thuis perfect water, dat lekker warm is en met een stevige straal uit de kraan komt."

Leidingen

Alle voor- en nadelen tegen elkaar afgewogen, zou de VvE liever vandaag dan morgen stadsverwarming willen. "Ook omdat de leidingen die er nodig voor zijn al allemaal in de straat liggen. De nieuwbouwwijk recht tegenover ons hééft de aansluitingen immers al."

Het enige wat de VvE-voorzitter nu nog moet doen: alle andere huiseigenaren ervan overtuigen dat stadsverwarming voor hen inderdaad de beste optie is. Hoewel die gesprekken nog gaande zijn, is een belangrijke partij al overstag. Havensteder, eigenaar van de woningen in de hoge toren en elf appartementen in de lage toren, heeft het plan eveneens omarmd.

Een standbeeld voor **thuis**kok Joyce

De Antilliaanse Rotterdammer Joyce de Lima (58) is een echte keukenprinses. Als ze niet aan het koken is, dan dént ze wel aan koken. Zodra ze wakker wordt, is haar eerste gedachte: wat eten we vandaag? Daarom is Joyce ook een logische gast van Pendrecht Proeft!

Haar fornuis vult zich al gauw met allerlei pruttelende potten en pannen. Want aan eenpersoonsgerechten doet ze niet.

“Al jaren verzorg ik dagverse maaltijden voor ouderen in Pendrecht en Zuidwijk, die ik langsbreng. Gebakken rijst met bonen en vis bijvoorbeeld. Of pasta met garnaal.”

Maar ook anderen brengt Joyce, die daarnaast al ruim tien jaar vrijwilliger is bij speeltuin Jeugdveld, graag de fijne kneepjes van het koken bij. Zo organiseerde ze voor de coronacrisis

veel kookworkshops voor ouderen, jongeren en nieuwkomers.

Eigen kookboek

“Even was het zelfs de bedoeling een eigen kookboek uit te brengen”, zegt ze. “Maar ook dat plan is vanwege het virus tijdelijk op pauze gezet.”

Jammer, vindt ze. “Want samen koken, is niet alleen gezellig. Het is ook goed voor de motoriek en taalontwikkeling. Bovendien leren buurtbewoners elkaar zo een stuk beter kennen.”

Standbeeld

Met haar kookactiviteiten heeft Joyce een flinke reputatie opgebouwd als thuiskok. Het leverde haar in 2016 zelfs een standbeeld op in Museum Rotterdam voor hun tentoonstelling ‘Rotterdamers op de kaart’.

“Wel twee meter hoog, terwijl ik zelf net 1.67 meter ben. Niet helemaal levensecht dus”, lacht ze. “Maar ik vond het alsnog een enorme eer.”

Nationale televisie

Zelfs buiten Rotterdam is Joyce inmiddels een bekend gezicht. Vorig jaar schitterde ze even op de nationale televisie tijdens een speciale Sinterklaas-aflevering van Heel Holland Bakt.

Als bedankje voor alle inspanningen hadden de ouderen die ze dagelijks een lekker maaltje voorschotelt haar voor het populaire tv-programma opgegeven. Joyce zette er de mooiste Sint-baksels op tafel. Al was het wel even wennen dat ze er moest koken op een inductie-plaat.

Je proeft geen verschil

“Thuis in Zuidwijk (waar de aansluiting op stadsverwarming langer op zich laat wachten dan in Pendrecht) kook ik nog gewoon op aardgas. Dat ben ik nu eenmaal zo gewend.”

“Inductieplaat werkt anders dan een gasfornuis, maar je merkt geen verschil in smaak.”

Wel weet ze sinds haar deelname aan zowel Heel Holland Bakt als Pendrecht Proeft (waar ze ook

elektrische koken) dat een inductieplaat weliswaar anders werkt dan een gasfornuis, maar dat je geen verschil in smaak merkt.

‘Geurtelevisie’

“Jammer dat er nog geen geurtelevisie bestaat”, zeiden de dames van Pendrecht Proeft toen ze tijdens een van de afleveringen een van Joyce’ klassiekers bereidden: gestoofde kip met moro, bakbanaan en rijst.

Zelfs Joyce, die voor de opnames enkel het recept hoefde voor te lezen, moest toegeven: de smaak is prima. “Als ik een cijfer moet geven, geef ik jullie een 9,5!”, klonk het verheugd.

Smikkelen van tal van culturen

Net als Rotterdam zelf is de Antilliaanse keuken een smeltkroes van culturen. Met invloeden van de oorspronkelijke Zuid-Amerikaanse indianen, maar ook die van latere kolonisten als de Spanjaarden, Hollanders en de door hen aangevoerde slaven.

Ook Chinese zeelui, Indonesische mariniers en Amerikaanse soldaten die zich tijdelijk op de Boven- en de Benedenwindse eilanden vestigden drukten hun stempel op de lokale eetcultuur.

Joyce’ gestoofde kip met moro, bakbanaan en rijst is een goed voorbeeld van deze mix van culturen. Proeven? Dat kan. Kijk voor het recept op www.duurzaam010.nl/pendrecht

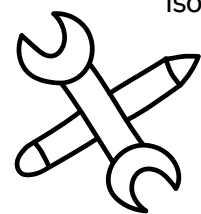
Vier vragen aan Vestia over een aardgasvrij Pendrecht

Er staat in Pendrecht heel wat te gebeuren. Over tien jaar zijn de meeste gebouwen hier aardgasvrij. In Nederland is de afspraak gemaakt dat alle huizen voor 2050 aardgasvrij zijn. Bewoners en woningcorporaties zullen dus op zoek moeten naar alternatieve manieren om hun huizen en water te verwarmen.

1 Gemakkelijk zal het niet zijn. Al jullie huurwoningen voortaan duurzaam verwarmen. Hoe bereidt Vestia zich voor op deze megaklus?

De overheid vraagt ons ervoor te zorgen dat al onze woningen in 2050 zo min mogelijk energie gebruiken en dat ze CO₂-neutraal zijn. We doen dit stap voor stap. De eerste stap en ook de belangrijkste stap die we meestal nemen, is het verbeteren van de isolatie van woningen. Dit doen we

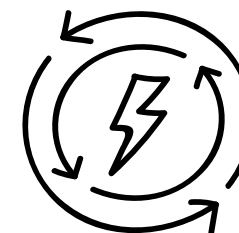
zoveel mogelijk tegelijk met (groot) onderhoud en renovatie, dat is ook het moment waarop woningen aardgasvrij gemaakt kunnen worden.

2 In het woordje 'duurzaam' zit ook het woord 'duur'. Betekent dit ook dat huurders moeten meebetalen om aardgasvrij te gaan wonen?

Duurzaam gaat vooral over dat iets lang mee gaat, 'van lange duur'. Het is belangrijk dat we zuinig zijn op de aarde zodat deze nog heel lang mee kan gaan. Uiteindelijk zal iedereen in Nederland een steentje bijdragen maar dat moet natuurlijk wel eerlijk worden verdeeld. We kijken daarbij ook altijd goed naar de energiekosten voor onze huurders.

3 Kun je verder iets zeggen over jullie plan van aanpak? Wat is bijvoorbeeld de eerste stap?

De eerste stap is altijd om de woningen energiezuinig te maken door de woningen beter te isoleren op een logisch moment. Voor de woningen in Pendrecht staat dat de komende jaren niet in de planning. We onderzoeken op welke manier wij na 2030 in Pendrecht kunnen meedoen aan de energietransitie.

4 Wat kunnen huurders zelf doen om hun woning alvast zo energiezuinig te maken?

Er zijn veel dingen die je als bewoner zelf kunt. Het leuke is dat je dit vaak snel terugziet in de energierekening. Het begint met kleine stappen en er bewust mee bezig zijn. Denk aan het laag zetten van de verwarming als je niet thuis bent, de ramen dicht als de verwarming aan staat en natuurlijk het licht uitdoen als je niet in een kamer bent. De energiecoaches van Vestia kunnen hierbij helpen, zij komen bij je langs en bekijken samen met jou in huis wat je kunt doen om energie te besparen.

Ook kritische Pendrechters zeggen 'ja' tegen stadsverwarming

Bij Sjaan van Dalen (66) thuis wonen kritische Pendrechters. Haar man Tom (78) zit al jaren in het wijkcomité en zelf heeft zij ook zo haar meningen over de wijk. Bijvoorbeeld over het financiële aanbod dat eigenaar-bewoners onlangs ontvingen om vrijwillig over te stappen op stadsverwarming. "Eindelijk duidelijkheid over de kosten."

Al langer zoemt het in de wijk rond dat Pendrecht van het aardgas gaat. De gemeente voert dan ook al zo'n twee jaar campagne om deze boodschap uit te dragen, weet Sjaan. "De eerste flyers vertelden waarom we van het aardgas afstappen. Daarna kreeg je tips hoe je jouw woning alvast kunt klaarmaken voor aardgasvrij wonen. Maar de belangrijkste vraag - heel simpel: wat kost het om je huis aardgasvrij te maken? - bleef lange tijd onbeantwoord."

Jammer, vond ze. Want natuurlijk wil ook Sjaan haar steentje bijdragen aan een beter milieu. Maar het moet allemaal wel een beetje betaalbaar blijven. "Als ik moet kiezen tussen geen vlees meer op mijn boterham, of een aardgasvrij huis, is de keuze snel gemaakt. Dan maar geen stadsverwarming."

Horrorverhalen

Horrorverhalen over de enorme kostenstijging die stadsverwarming met zich mee brengt, droegen nu niet bepaald bij aan haar gemoedsrust. En wat ze ook niet zo goed begreep: waarom stimuleert Nederland huishoudens om van het gas af te gaan, terwijl ze in Duitsland, Frankrijk en Spanje juist op deze energiebron overstappen?

Kortom, Sjaan raakte een beetje verward door alle informatie die ze tot zich nam. Desondanks heeft ze het aanbod om voor 1500 euro over te stappen op stadsverwarming ondertekend. Sjaan heeft een goede reden het aanbod aan te nemen. En dat heeft alles met haar geliefde Pendrecht - in haar geval: de Wemeldingestraat - te maken.

Overstap

"Dat we van het aardgas afgaan, is geen beslissing van de gemeente Rotterdam geweest. Die keuze is gemaakt door de rijksoverheid. Over dertig jaar, zeggen politici nu, gaat de gaskraan dicht. We zullen op den duur dus wel op zoek moeten naar alternatieve energiebronnen om onze huizen te verwarmen."

Pendrecht heeft volgens haar echter 'het geluk' een van de proefwijken te zijn waar aardgasvrij wonen als eerste wordt ingevoerd. Daarom kunnen bewoners – tegen een extra gunstig tarief – nu alvast de overstap maken.

"Geen moeite, maar wel slim. Want de gemeente heeft zelf al aangegeven dat een volgend aanbod misschien duurder dan het huidige is. Bovendien vermeerderd een beter energielabel de waarde van je huis."

Kostenbesparend

Dat Vattenfall, straks de enige aanbieder van stadsverwarming in de wijk, al het onderhoud voor je regelt, is voor Sjaan ook een mooie bonus. "Eenmaal aangesloten hoeft je dus nergens meer naar om te zien. En aangezien Pendrecht een van de eerste proeftuinen is, zal Vattenfall niet anders kunnen dan ons extra in de watten leggen."

De enige vraag die ze nu nog heeft: om daadwerkelijk te kunnen overstappen op stadsverwarming moet minstens 30 procent van de buurt mee doen. Dus wat nu als mijn burens straks nee zeggen? Grijp ik dan naast alle mooie subsidies, of wordt er alsnog een uitzondering voor mij gemaakt?"

Op stap door Pendrecht

'Deze wijk was en blijft een voorbeeldwijk'

Mario Bosch (61) kent elke stoeptegel in Pendrecht. Al bijna 20 jaar houdt hij een digitaal dagboek bij van de wijk. In de jaren '50 hét voorbeeld van stadsvernieuwing, nu een van de eerste wijken die over 10 jaar grotendeels aardgasvrij gaat zijn.

Het is een van de eerste lentedagen wanneer Mario (in het dagelijks leven roostermaker op het Albeda College) ons uitnodigt voor een 'historische rondleiding door Pendrecht'. We ontmoeten hem op Plein 1953, waar de geschiedenisles vrijwel direct begint. Of we bijvoorbeeld weten waarom dat jaartal zo belangrijk is voor de wijk?

Dat weten we niet, maar Mario wel. "Dat jaar begon de bouw van Pendrecht. Maar 1953 was ook het jaar van de beruchte watersnoodramp", zegt hij. "Tijdens een zware storm braken de dijken, waardoor hele dorpen onder water liepen of wegspoelden: 1836 mensen kwamen om het leven."

Watersnoodramp

Om te weten welke dorpen dat waren, hoef je volgens hem alleen maar om je heen te kijken. "Alle straten in Pendrecht zijn vernoemd naar plaatsen die getroffen werden door deze ramp. Om dezelfde reden hangt sinds 6 november 2019 een grote gedenkplaat van een ondergelopen boerderij aan de zijgevel van de Dirk."

Mario houdt even stil bij het monument, om vervolgens de Slinge te oversteken. Hij neemt ons mee naar het oudste, noordelijke deel van de wijk. Daar waar Lotte Stam-Beese, de stedenbouwkundige die Pendrecht heeft ontworpen haar beroemde stempel op dit stukje Rotterdam drukte.

Stempels

Een stempel dat zich volgens onze gids alsmaar herhaalt: twee portiek etageblokken, twee lage

blokjes met bejaardenwoningen en een blokje eengezinswoningen; gegroepeerd rondom een vrij toegankelijke, gemeenschappelijke tuin. Daarnaast waren er buurtcentra met een schooltje, kerk, groenteboer en slager.

Het idee daarachter? "Dat arbeiders die niet zo heel veel te besteden hadden tóch betaalbaar konden wonen in een omgeving met een luxe, ruimtelijke en groene uitstraling. Vlak na de oorlog wilde iedereen wel in Pendrecht wonen."

Alleen voor nette mensen

Maar dat ging niet zomaar, weet Mario. "Als je hier wilde wonen, kwam eerst de huisbaas bij je langs om te kijken of je wel netjes genoeg was. Ook moesten huurders een contract ondertekenen, waarin ze beloofden om geen wasgoed aan hun balkon te drogen te hangen."

Ook bijzonder aan dit stukje Pendrecht: de zogenoemde 'vissenkomwoningen'. Portiekflats op palen in zowel de Dirksland- als Stellendamstraat, die hun naam danken aan de uitstekende ramen in de kopgevels. "Daardoor lijken ze op een vissenkom of op een televisiescherm" grapt Mario.

'Rioolbuizenflats'

Evenals de 'rioolbuizenflats' in de Herkingenbuurt (te herkennen aan de speelse rondjes in de gevels van de trappenhuisen) zijn ze een van dé blikvangers van Pendrecht. "Maar vergeet ook winkelcentrum De Zijpe niet, in 1956 ontworpen als de tweede autovrije winkelstraat van Nederland. Een soort mini-Lijnbaan en destijds net zo bijzonder", aldus een trotse Mario.

Om de hoek daarvan, bij kunstproject De Geluksmuur in de Schuddebeursstraat, vind je tevens de opnieuw ingemetselde 'eerst gelegde steen van Pendrecht'. "Deze is bij de sloop van de eerste woningen aan de Oldegaarde veilig gesteld en heeft hier een mooi, nieuw plekje gekregen."

Over kunst gesproken: aan de andere kant van De Zijpe, de Zierikzeestraat, vind je aan weerszijden van de winkelstraat nóg eens twee kunstwerken:

De Opbouwwerkers. "Gemaakt in 1940 (als symbool van de wederopbouw na het Duitse bombardement) sierden ze enige tijd de entree van de noodwinkels voor het postkantoor aan de Coolsingel. Later zijn de beelden naar Pendrecht verplaatst, waar ze op Opbouwdag 18 mei 1956 zijn onthuld."

Eiffeltoren van Pendrecht

Bijna een uur verder in de tour zijn we nog steeds in Pendrecht-Noord, waar Mario inmiddels halt houdt voor de Sint Bavokerk met zijn herkenbare toren. In zijn ogen 'de Eiffeltoren van Pendrecht', sinds 2019 aangewezen als rijksmonument.

Het is zijn favoriete kerk in de buurt. Al koestert hij ook warme herinneringen aan de gereformeerde Triomfatorkerk op de hoek Sliedrechtstraat/Krabbendijkstraat. Of liever: aan de sloop van diens kerktoren.

"Vanwege een constructiefout moest deze al na tien jaar gesloopt worden. Een klus die ik, vanuit het raam van de daartegenover gelegen Beatrixschool, als kleine jongen van begin tot eind heb meegemaakt en grote indruk maakte."

Zoveel veranderd

De kerk zelf staat er overigens nog steeds. Maar de buurt eromheen is de afgelopen jaren flink veranderd. Mario's ouderlijk huis lag aan de Wagenbergstraat, een van de eerste portiekflats die door Woonstad Rotterdam compleet gerenoveerd zijn – én aangesloten op stadsverwarming.

Kort voor de renovatie startte, kletste hij zich er opnieuw eens naar binnen. Het was alsof de tijd had stil gestaan. "Twintig jaar nadat mijn ouders verhuisd waren, zag ik nog altijd de aanpassingen die mijn vader destijds had aangebracht: de aangebouwde schouw, de schuifdeuren van glas-in-lood. Mooi om weer eens te zien."

Vinex-wijk of niet?

Met de renovatie is zijn vaders werk voorgoed verloren gegaan. "Van binnen is alles gloednieuw. Maar zelfs van buitenaf herinnert de woning niet

langer aan het huis uit mijn jeugd. Ook de gevels zijn volledig vernieuwd, waardoor grote delen van Pendrecht-Zuid de illusie wekken van een net opgeleverde Vinex-wijk."

Nog sterker zie je dat volgens Mario tussen de Ossenisseweg en de Sliedrechtstraat, rondom het inmiddels gesloopte verzorgingshuis Valckensteyn. "Daar zijn de afgelopen periode veel nieuwe woningen gebouwd. Sommige mensen wonen er nog maar zo kort dat ze nog steeds bezig zijn om verhuisdozen uit te pakken."

Goudkust van Pendrecht

Slecht vindt hij die verandering niet. "Wijken veranderen nu eenmaal, zeker als je er zoals ik al meer dan vijftig jaar woont. En het is mooi dat Pendrecht zich als een van Rotterdams eerste wijken voorbereidt op een volledig aardgasvrije toekomst."

Zelf meldt hij zich misschien ook wel aan voor een plekje in het nieuw geplande Valckensteyn. "Vanaf een van de hogere etages heb je vast mooi uitzicht over de 'Goudkust van Pendrecht', onze eigen villawijk. Daar waar ik als kind het liefste wilde wonen."

Kinderdenktank denkt mee over een duurzame wijk

In Pendrecht start dit voorjaar een nieuwe denktank, waarin kinderen van de Kinderfaculteit actief meedenken over hun wijk. De bedoeling is dat de kinderen het gaan hebben over de vraag: hoe kun je duurzamer leven? En daar hebben ze echt al wel ideeën over! 'Maximaal 5 minuten douchen, is meer dan genoeg.'

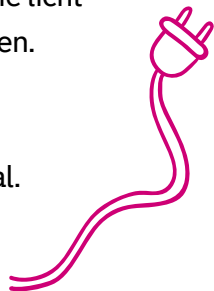

Het is een koude, druilerige woensdag in april als Siham Nahari en Meike van der Linden hun duurzame marktkraampje opzetten op Plein 1953. Op tafel liggen allerlei slimme bespaarproducten voor energie, water en gas. Van minizonnepanelen om batterijen op te laden tot een handig zandloperje waarmee je de tijd bijhoudt onder de douche. Meike: 'Als de zandloper op is, weet je dat je uit de douche moet.'

Knijpkat

De gadgets moeten kinderen nieuwsgierig maken naar hoe je zo milieuvriendelijk kunt leven. Dat lukt. Al gauw komen een paar meisjes van de Kinderfaculteit een kijkje nemen wat er zoal op tafel ligt. Vooral de knijpkat spreekt aan; een zaklamp die licht geeft door er voortdurend in te knijpen.

Ook populair: een op zonne-energie aangedreven zenuw- of bibberspiraal. Een behendigheidsspel, waarbij een

ring langs een draad van het ene naar het andere uiteinde moet worden gebracht zonder die draad aan te raken. Doe je dat wel, dan gaat er een zoemer af en is het game-over.

Wervingsactie

Siham en Meike, die deze dag gebruiken als wervingsactie voor een nieuw te vormen kinderdenktank, leggen geduldig uit hoe alles werkt. Maar zelf vragen ze de kinderen ook genoeg. Bijvoorbeeld wat zij nu eigenlijk verstaan onder een 'duurzame wereld' Of wat zij zouden wensen voor hun wijk en wereld?

Siham: 'Het is belangrijk dat we kinderen over deze thema's laten meepraten en -denken. Het gaat immers ook om

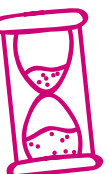
hun toekomst. Bovendien, juist kinderen bedenken vaak creatieve oplossingen waar volwassenen nooit op waren gekomen. We zouden ze daarom best wat vaker serieus mogen nemen.'

Kinderdenktank

Zo denkt de gemeente Rotterdam er ook over. Vandaar dat zij in 2019 voor het eerst met de kinderdenktank begon. Vijf kinderen, tussen de 10 en 13 jaar oud, mochten meedenken over een zo energiezuinig Pendrecht en hun ideeën presenteren aan de wethouder. Dat beviel zo goed dat er nu een vervolg komt.

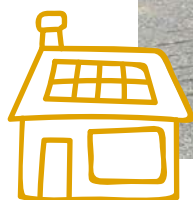
Misschien wel met de drie meisjes die deze middag – ondanks de kou - zo gezellig met Siham en Meike kletsen. Aan slimme ideeën voor een betere wereld hebben Jaylah, kleine Siham (beiden 8) en Cemile (9) in ieder geval geen gebrek. 'Mensen kunnen elektrisch gaan koken en het licht uit doen in kamers waar ze toch niet zijn', klinkt het in koor.

Minder lang douchen, is een andere tip. Al zeggen de meiden eerlijk zich daar niet altijd aan houden. Siham's naamgenoot: 'Ik zou de hele dag wel onder een lekkere warme douche willen staan.' Dus zo'n waterbesparende douche zandloper zou voor haar helemaal zo gek niet zijn.

'Een nieuw huis zonder te verhuizen'

Dario Sierra (32) woont nu acht jaar in Pendrecht. Al die tijd, op een maandje na, op de Abbenbroekweg. Die dertig dagen woonde hij tijdelijk twee straten verder, in afwachting van de renovatie van zijn huurwoning. "Toen ik terugkwam, stapte ik ineens in een gloednieuw huis mét stadsverwarming."

Een beetje wennen was het wel, die eerste keer dat hij na de verbouwing ging koken. Zijn oude, vertrouwde gasfornuis had plaats gemaakt voor een inductiekookplaat. "Van de ene op de andere dag moest ik leren koken met cijfers (standje 1 tot en met 10) in plaats van met vuur."

In het begin leverde dat nog wel eens een verpieterde maaltijd op. Gerechten waren óf te ver doorbakken óf nog te rauw. Maar al gauw kreeg

hij de slag te pakken. Inmiddels ziet hij vooral de voordelen van elektrisch koken.

"Het is een stuk veiliger dan koken op gas. En je kookplaat is zo weer schoon. Even een doekje er overheen en klaar ben je."

Pluspunten die hij als lid van het wijkcomité Pendrecht graag deelt met andere buurtbewoners. "Veel mensen denken dat je

minder lekker kunt koken op inductie. Of dat de douche minder snel opwarmt zonder cv-ketel in huis."

Maar Dario weet uit ervaring: dat zijn allemaal vooroordelen. Zijn woongenot is er na de verbouwing door Woonstad Rotterdam alleen maar op vooruit gegaan.

"We hebben nieuwe ramen en kozijnen gekregen. Een nieuwe badkamer, keuken en toilet. En doordat ze de inpandige balkons bij de woning hebben getrokken, is er ruimte gecreëerd voor een extra slaapkamer. Super fijn."

Oké, de renovatie zelf was even afzien, zegt hij. "Ik ben sjorder in de haven en draai vaak nachtdiensten. Overdag slaap ik dan. Maar dat lukte niet zo goed vanwege al het verbouwingslawaai in de wijk."

Gelukkig wist hij dat de overlast maar tijdelijk zou zijn. "Bij dit soort grote verbouwingen vraagt Woonstad Rotterdam bewoners altijd om toestemming. In een verbetervoorstel legden ze precies uit wat ze van plan waren."

Ook handig: dat de gemeente gelijktijdig met deze grootschalige renovaties de Huiskamer van aardgasvrij Pendrecht opende. "Aanvullende vragen over stadsverwarming of andere alternatieven voor de cv-ketel worden daar snel beantwoord."

Een goede zet, vindt Dario. Als lid van het wijkcomité krijgt hij daar namelijk veel vragen over aardgasvrij wonen. Vooral van eigenaren van een koopwoning, die zich zorgen maken over de kosten daarvan. Gelukkig weten we nu dat de eigenaar-bewoners een mooi aanbod hebben ontvangen - met een fikse subsidie - om over te stappen op stadsverwarming.

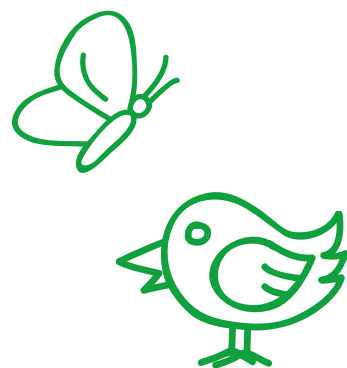
Subsidie elektrisch koken

Ben je eigenaar-bewoner in Pendrecht? Dan kun je tot maximaal 500 euro subsidie krijgen voor de overstap naar elektrisch koken. Deze 'gift' kun je tot en met 30 september 2022 online aanvragen. Kijk voor meer informatie op www.duurzaam010.nl/pendrecht

Groen, groener, groenst

Pendrecht wil ook een thuis zijn voor vogels en vlinders

De Tiengemetenbuurt in Pendrecht krijgt een flinke opknapbeurt. Er komen nieuwe woningen, nieuwe riolering en ook de buitenruimte wordt aangepakt. Vogels, vlinders, zelfs egels moeten zich er straks net zo thuis voelen als de mensen die er gaan wonen.

Het is begin voorjaar en echt groen kun je de binnenpleinen rond de Papendrecht- en Halsterenstraat nog niet noemen. Oké, her en der zijn bestaande sociale huurwoningen gerenoveerd. Hun gevels weer blinkend als nieuw. Maar verder overheerst vooral zand en modder. De straten liggen open.

Jelske Streefkerk, landschapsarchitect bij de gemeente Rotterdam, ziet het als een frisse start voor de wijk. Zo'n grootschalige renovatie levert rommel op, maar het biedt ook kansen, zegt ze.

‘Juist nu kunnen we de Tiengemetenbuurt een mooie, nieuwe uitstraling geven, voortbordurend op al bestaande sterke punten zoals de aanwezige bomen en groene singel.’

Stenige hofjes

Deze buurt is anders opgebouwd dan de rest van Pendrecht, zegt ze. Niet zo ‘ruimtelijk en groen’ als andere delen van de wijk. ‘Voorheen

waren de Van Halsteren- en Papendrechtstraat stenige hofjes met huizenblokken die zich daar als slakkenhuisjes omheen draaien.’

Om dat te veranderen, zijn een paar grote ingrepen nodig. Zo worden de binnenpleinen van de Papendrecht- en Halsterenstraat voortaan autovrij. ‘Dat betekent geen doorgaand verkeer meer en alleen parkeren voor bewoners op aangewezen parkeerplekken.’

Heesters en hagen

De pleinen zelf krijgen meer planten en bomen en nieuwe speel- en zitplekken, vervolgt ze. ‘Denk aan struiken die het zicht wegnemen van anders maar kale en saaie zijgevels. Maar ook aan brede hagen als erfafscheiding, die allerlei vogels en egels aantrekken.’

‘Woonstad Rotterdam, waarmee de gemeente nauw samenwerkt, neemt het onderhoud daarvan voor hun rekening. Bewoners hebben er zelf dus

geen omkijken naar. Zo wordt het groene beeld ook op de lange termijn gegarandeerd’, aldus Jelske.

Geurende bloemen en planten

Ook elders wordt de buurt flink ‘vergroend’. De Ooltgensplaatweg wordt versmald tot éénrichtingsstraat in noordelijke richting, waardoor ruimte ontstaat voor extra groenvakken en bomen.

Hoewel er in totaal meer bomen bijkomen, zal een aantal bestaande bomen ook gekapt worden, geeft ze toe. Bijvoorbeeld langs de Tiengemetensingel, waar nu hele smalle populieren staan.

‘Daarvoor in de plaats komen soorten als de els, iep, kers, kweepeer en goudenregen. Mooiere, meer dichtbegroeide bomen die meer voedsel en schuilplaatsen bieden voor verschillende dieren.’

Blijje bijen en vlinders

Daarnaast gaat de gemeente voortaan minder maaien langs de singels. ‘Zo krijgen bloemen nog meer de kans om tot

bloei te komen, zaad te produceren en zich te vermeerderen. Hierdoor ontstaat er een grotere variatie aan bloemen, kruiden, bijen en vlinders. Kortom, meer biodiversiteit.’

Jelske kan niet wachten op het moment waarop het plan dat ze ooit aan de tekentafel bedacht in volle bloei staat. Een paar zomers verder zou Tiengemeten zomaar eens de nieuwe ‘groene longen’ van Pendrecht kunnen worden.

De aanleg van de geveltuin voor de Huiskamer aardgasvrij Pendrecht.

Foto's © Jan van der Ploeg.

Een geveltuin is een strook planten tegen de gevel van een woning, wat vooral uitkomst biedt in straten met huizen zonder voortuin. In Pendrecht zijn onder andere op de Slinge, voor de Huiskamer op Plein 1953 en in de Wagenbergstraat geveltuintjes gecreëerd.

Het aanleggen ervan is heel simpel. Je steekt een schop in de grond, verwijdert een paar tegels en bent verder vrij om je tuin naar eigen inzicht in te richten. Je hebt er niet eens toestemming van de gemeente voor nodig.

Wel gelden enkele voorwaarden: er moet minimaal 1.80 meter van de stoep overblijven in verband met de bereikbaarheid; verwijder dan maximaal anderhalve stoeptegels. Met de stoeptegels kan een rand gemaakt worden. Verder mag de geveltuin maximaal 30 centimeter uitgegraven worden.

Doe je ook mee?

Kijk voor meer informatie en handige tips op [Rotterdam.nl/geveltuinen](https://www.rotterdam.nl/geveltuinen).

Tegels eruit, geveltuintje erin

Met een geveltuin komt er meer groen in de straat. Dat is niet alleen mooi en gezond, maar helpt ook mee om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Een groene straat zorgt voor koelte bij hitte en houdt het water van wolkbreken vast.

Bespaar geld en energie met 'Power voor Rotterdam'

POWER voor Rotterdam

Altijd al je huis willen verduurzamen? Dan is nu een goed moment. Onlangs stelde de gemeente Rotterdam een heel pakket aan subsidies en leningen beschikbaar om inwoners, bedrijven en verenigingen te stimuleren hun onderkomen zo energiezuinig mogelijk te maken. 'Power voor Rotterdam', zoals de naam van de campagne luidt, helpt je serieus geld te besparen.

Zo kunnen huiseigenaren bij de gemeente een beroep doen op een speciale lening, waarvan de rente laag is. Met de persoonlijke lening kunnen mensen met een koophuis maximaal 25.000 euro lenen en met de zogenoemde 'verzilverlening' maximaal 65.000 euro. Deze laatste lening is gekoppeld aan de overwaarde van het huis.

Ook voor VvE's, ondernemers uit het mkb en maatschappelijke organisaties zoals scholen en sportverenigingen komt zo'n lening beschikbaar. VvE's kunnen maximaal een half miljoen euro lenen; ondernemers en maatschappelijke organisaties maximaal 100.000 euro.

Energievouchers

Voor ondernemers op bedrijventerreinen stelt de gemeente daarnaast ook nog energie vouchers beschikbaar. Zij kunnen daarbij kiezen uit drie opties. Een daarvan is het laten uitvoeren van een energiescan met een advies voor verduurzaming

van het pand. Een andere mogelijkheid is het laten uitvoeren van een dakscan, waarmee het potentieel voor zonnepanelen in beeld wordt gebracht, inclusief een businesscase. De derde optie is hulp bij het uitvoeren van energiebesparingsmogelijkheden. Het maximale bedrag per ondernemer bedraagt 700 euro voor één van de drie genoemde opties.

Bespaar tot duizenden euro's

"Dit is hét moment om te verduurzamen", zegt milieuwethouder Arno Bonte. "Grootschalig investeren in energie besparen helpt de klimaatcrisis aan te pakken én om ons sterk uit de corona crisis te laten komen. Het kan voor Rotterdammers, ondernemers en verenigingen bovendien zorgen voor honderden tot duizenden euro's besparing op de energierekening."

Kijk voor meer informatie over Power voor Rotterdam op www.duurzaam010.nl

'Soort mini buurtfeestjes, maar dan met energietips'

In de Huiskamer aardgasvrij Pendrecht heeft Julia een kastje staan vol met energiebesparende items als een waterbesparende douchekop en radiatorfolie. Kom eens langs en kijk welke items jij zelf kunt gebruiken!

Julia Hevemeyer is coördinator van de energiecoaches in Pendrecht. En ze zoekt nog hulp. Wil jij buurtgenoten ook helpen aan een zo laag mogelijke energierekening? Twijfel niet en meld je aan.

Een lagere energierekening? Dan denken mensen vaak aan zonnepanelen of extra isolatie. Maar het kan ook veel goedkoper, zegt Julia. "Door kleine aanpassingen, zoals radiatorfolie plaatsen en het goed instellen van apparatuur in huis, kun je al flink besparen."

Julia's energiecoaches wijzen je de weg. "een soort mini buurtfeestjes waar energietips worden uitgewisseld, leuk om te doen met je familie, vrienden of de burens. Zo help je elkaar om energie te besparen en geld over te houden voor andere, leuke dingen."

Kom ook even kijken. In de Huiskamer aardgasvrij Pendrecht vind je een klein apothekerskastje met allerlei slimme 'bespaarspullen'. Denk bijvoorbeeld aan deurdrangers en een waterbesparende douchekop. Of aan Julia's absolute favoriet: ledverlichting. "Super simpel toe te passen en goed voor je portemonnee."

Ook energiecoach worden? Graag. Want Julia kan nog wel wat helpende handjes gebruiken. Hoe meer, hoe beter. Op deze manier hoopt zij iedereen in de wijk te kunnen helpen met het besparen van energie.

Julia: "Tijdens een korte, gratis cursus leer je alles wat je daarvoor nodig hebt. Daarna kan ook jij aan de slag om buurtbewoners te voorzien van allerlei slimme besparingstrucs. De cursussen vinden regelmatig plaats in de buurt als er zich minimaal vijf bewoners aanmelden. Wil je je met een groep aanmelden, dat kan ook."

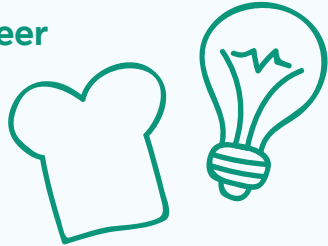
Voor hun adviezen ontvangen de energiecoaches een certificaat en een kleine vrijwilligersvergoeding.

Enthousiast geworden?

Stuur dan een mailtje naar aardgasvrij.pendrecht@rotterdam.nl met daarin je naam en adresgegevens.

Oud brood, nieuwe energie

Je hebt ze vast wel eens gezien op Plein 1953 of de Middelharnisstraat: de bruine broodbakken van GroenCollect. Hier doe je het oude, niet meer eetbare brood in, zodat het kan worden hergebruikt. Je kunt er compost van maken, voer voor varkens en vissen en zelfs biogas. Van één brood kun je een led-lamp vijf dagen laten branden!

Philip Troost is de man achter GroenCollect, verantwoordelijk voor het legen en sorteren van de broodbakken en de verdere verwerking daarvan. Troost: "Verspreid door heel Rotterdam staan momenteel zo'n 140 broodbakken van het bedrijf. Daarin belanden iedere maand zo'n 500 kilo aan oud brood, een zeecontainer vol. Genoeg om (in theorie) 150 huishoudens van stroom te kunnen voorzien."

Niet met zak en al

Belangrijk is wel dat bewoners dan goed meewerken, zegt hij. Zo is het niet de bedoeling om je oude boterhammen met zak en al in de kliko te gooien. "Daarmee vervuil je de reststroom, waardoor er uiteindelijk minder brood kan worden hergebruikt."

Om daarop toe te zien, werkt GroenCollect samen met zogenoemde 'broodbakadoptanten'. Bewoners die zorgen dat de bakken schoon blijven en dat er geen plastic zakjes en ander afval in terecht komen. Iets waar in Pendrecht vrijwilligers van onder andere Stichting Vitaal Pendrecht op toezien.

Twee voetbalvelden vol ratten

Denk je nou: och, ik kan mijn brood toch ook gewoon aan de eendjes voeren? Beter van niet. Het is slecht voor hen en trekt daarnaast ook plaagdieren zoals ratten en meeuwen aan.

Troost: "Waren de broodbakken er niet geweest, dan bleef er ieder jaar genoeg brood op straat liggen om twee voetbalvelden vol ratten te voeden. Een griezelige gedachte. Door slim brood te scheiden voorkomen we deze ellende en maken we van jouw oude brood nieuwe energie."

Waarom één energieleverancier voor stadsverwarming?

Een veelgehoord bezwaar tegen aansluiting op het warmtenet is dat je dan vast zit aan één energieleverancier. Je kunt dus niet, zoals bij elektriciteit, kiezen uit meerdere partijen.

Ook in Pendrecht krijgen bewoners die overstappen op stadswarmte te maken met één warmteleverancier: Vattenfall, het vroegere Nuon. Zij wonnen alweer een paar jaar geleden een aanbestedingstraject van de gemeente Rotterdam voor heel Rotterdam-Zuid.

Door deze aanbesteding kun je in Pendrecht genieten van aantrekkelijke, lage warmtetarieven in vergelijking met andere regio's in Nederland. Gemiddeld ben je in Rotterdam-Zuid voor stadsverwarming 90 euro per jaar goedkoper uit als met gas.

Ook water kun je niet kiezen

Dat er straks maar één energieleverancier is, is overigens niet zo vreemd. Voor het water dat uit je kraan komt, geldt hetzelfde. Dat komt voor de regio Rotterdam allemaal van Evides. Ook een waterleverancier kun je niet kiezen.

Daarbij is de keuze om je eigen stroomaanbieder te kiezen ook nog niet zo oud. Tot halverwege de jaren '80 regelde de gemeente dit allemaal zelf via het gemeentelijk energiebedrijf, vaak afgekort tot GEB.

Zij zorgden jarenlang voor de bouw van gasfabrieken en het bijbehorende distributienetwerk. Kortom, alle ondergrondse buizen en pijpen die nodig zijn om je huis met aardgas te verwarmen en te kunnen koken.

Vrije markt

Sinds de ontmanteling van deze gemeentelijke nutsbedrijven (een verzamelnaam voor bedrijven die handelen in basisvoorzieningen zoals toegang tot elektriciteit) is dit losgelaten aan de vrije markt. Bewoners kunnen sindsdien zelf kiezen uit aanbieders als Eneco, Essent, Greenchoice, Oxxio, Vattenfall en nog vele andere energieleveranciers.

Slim wonen aan de Sliedrechtstraat

Myranda Bruin (57) uit de Sliedrechtstraat doet wat ze kan om zo min mogelijk stroom te gebruiken. Met 75 euro per maand is haar energierekening al laag. Maar het liefste zou ze helemaal zelfvoorzienend zijn. Haar wens: een nul-op-de-meter woning die meer stroom produceert dan ze daadwerkelijk verbruikt.

Voor Pendrechtse begrippen was de patiowoning waar ze 12 jaar geleden introk al redelijk energiezuinig. Gebouwd in 1998 of 1999 (het precieze jaar weet ze niet meer) is het een van de nieuwere woonblokken in de wijk. Toen een groot deel van de Sliedrechtstraat werd gesloopt of gerenoveerd, mocht dit plukje huizen aan de singel gewoon blijven staan. Het enige opknapwerk dat eraan gedaan is, heeft Myranda zelf laten uitvoeren.

Dat begon eigenlijk al op de dag dat ze de sleutel kreeg, zegt ze. "In plaats van de muren te sauzen, besloot ik er leem op te smeren. Een natuurlijk product dat vocht opneemt en weer afstaat aan de omgeving als het daar te droog wordt. Kortom, een slimme manier om de luchtvochtigheid in je huis op een constant gemiddelde te houden."

Alsof je een airco hebt

Daarna volgde al gauw de aanleg van een groen dak, deels betaald met een gemeentelijke subsidie. "Een energiebesparende maatregel die voelt alsof ik een airco in huis heb. Dankzij al die plantjes op het dak is het zomers bij mij thuis vele graden koeler dan bij de bureu."

Ook fijn: de verkoelende werking van haar groene dak versterkt tevens de werking van de zonnepanelen die ze er later op liet aanbrengen.

Om haar woning nog verder te isoleren, pakte Myranda ook de buitengevel aan. Deze liet ze met keralit bedekken. Een oersterk materiaal dat eruit ziet als hout, maar geen enkel onderhoud

nodig heeft. "Zo zie je maar dat duurzaam ook kostenbesparend kan zijn. Dankzij deze gevelbekleding hoef ik mijn huis nooit meer te schilderen."

Koken op zonnepanelen

Al deze energiebesparende maatregelen hebben ertoe geleid dat Myranda steeds minder aardgas is gaan verbruiken. "Zo kook ik, sinds de zonnepanelen op het dak, elektrisch. Maar voor het verwarmen van mijn huis en water blijf ik afhankelijk van de cv-ketel. Ook daar zou ik intussen graag van af willen."

Een tijdje terug dacht ze daarom na over een warmtepomp, een veelgenoemd alternatief voor stoken op aardgas. "Maar die bleken toch wel erg duur in aanschaf. Ook een zonneboiler durfde ik niet aan, omdat het gewicht daarvan misschien te veel wordt voor het al flink belaste dak."

Warmtenet

Daarbij hoorde ze rond dezelfde periode dat de gemeente Pendrecht heeft uitgekozen als proeftuin voor aardgasvrij wonen. "Van aansluiting op een gezamenlijk warmtenet had ze toen nog nooit gehoord. Maar het leek mij slim even te wachten op het aanbod van de gemeente."

Nu deze ook bij Myranda op de deurmat is gevallen, is het tijd de voor- en nadelen tegen elkaar af te wegen. "Als stadsverwarming inderdaad het goedkoopste alternatief voor aardgas blijkt te zijn, ben ik zeker geïnteresseerd. Al wil ik ook dan blijven besparen op mijn energierekening."

Tips om zelf je dak te isoleren

Een warmer huis en toch een lagere energierekening. En het is ook nog beter voor het milieu. Een goed idee dus, je dak isoleren. Zelfs als er al een dunne isolatielaag in zit. Maar hoe pak je het aan? Wat kost het, wat levert het op en waar vind je een betrouwbaar bedrijf?

Warme lucht stijgt, en dus verliest je huis warmte het snelst via het dak. Gemiddeld gaat meer dan 20 procent van de warmte via het dak verloren. Met goede dakisolatie kun je veel besparen op jouw stookkosten.

Huizen of gebouwen van vóór 1970 zijn vaak niet geïsoleerd tijdens de bouw. Is jouw woning ouder? Dan kun je waarschijnlijk veel besparen met dakisolatie. Zoiets kost wat, maar zorgt tegelijk voor een lagere energierekening.

Uiteindelijk kun je honderden euro's besparen. Gemiddeld zo'n 400 euro per jaar of meer.

Daarbij helpt het tegen tocht, vocht, schimmel en houtrot, waardoor je huis een gezondere plek wordt om in te wonen.

Een goed geïsoleerde woning (denk ook aan vloer- en spouwmuurisolatie) verhoogt daarbij ook de waarde van je woning. Het draagt namelijk bij aan een beter energielabel. En het mooie is: zowel schuine als platte daken zijn prima te isoleren.

Een hoop gedoe? Dat valt mee. Een beetje klusser kan het gewoon zelf. Al helpt het dan wel om je aan een handig stappenplan te houden.

- 1** Belangrijk: vocht moet uit je dak weg kunnen, anders gaat het hout rotten. Zit er een dampremmende laag aan de buitenkant, dan moet je aan de binnenkant klimaatfolie gebruiken.
- 2** Weet hoe je dak in elkaar zit en welke materialen gebruikt zijn. Ligt er folie onder de dakpannen? Of zit er folie of materiaal in je dak dat vocht tegenhoudt (dampremmend of dampdicht)? Dan moet je bij het isoleren klimaatfolie gebruiken.
- 3** Kies voor een goede isolatiewaarde. Bij de meeste materialen is dat een dikte van 13 cm. Dit kost niet veel meer geld dan dunner materiaal, maar levert wel meer besparing op. In de bouwmarkt staat meestal de Rd-waarde op de verpakking: kies een Rd-waarde van 3,6 of meer.
- 4** Is je dak jaren geleden al geïsoleerd? Kijk of je de isolatie kunt verbeteren. Je kunt een extra laag aanbrengen of de bestaande laag vervangen.
- 5** Er zijn handige metalen systemen te koop waarmee je snel een frame kunt maken voor het isolatiemateriaal. Er zijn ook kant-en-klare systemen met afgewerkte isolatieplaten. Deze systemen zijn makkelijk en sparen tijd, maar zijn wel duurder.

Het isoleren van jouw woning is nu extra voordelig dankzij de Pendrecht Isolatiecoupon ter waarde van 300 euro.

De Isolatiecoupon geldt voor het isoleren van de woning of de vloer, gevel of dak. Daarbij maakt het niet uit of je zelf de werkzaamheden uitvoert of een betaalde professional het werk laat doen.

Bij een minimale besteding van 995 euro krijg je 300 euro terug van de gemeente Rotterdam. Belangrijk is wel dat het uitgevoerde werk de juiste isolatiewaarden heeft. Ook geldt de regeling alleen voor een eigen woning met een bouwjaar vóór 1990.

Vraag de Pendrecht Isolatiecoupon nu aan!

Stuur een e-mail met het onderwerp "aanvraag Pendrecht Isolatiecoupon" naar aardgasvrij.pendrecht@rotterdam.nl. Vermeld in de e-mail je naam, adresgegevens en telefoonnummer. Kijk voor de voorwaarden op www.duurzaam010.nl/pendrecht

Winkeliers Plein 1953 bereiden zich voor op aardgasvrij

In Pendrecht zijn niet alleen bewoners druk bezig om zich voor te bereiden op aardgasvrij wonen. Ook veel winkels en horecazaken kijken wat nodig is om hun onderneming van het gas af te krijgen.

Één van de koplopers daarin is de Albert Heijn aan de Krabbendijkestraat die al volledig elektrisch is.

Franchise-eigenaar Richard van Breugelen moest er flink voor in de buidel tasten en zat een tijd lang in de rommel. Maar het is hem gelukt. Anderhalf jaar geleden werd de gaskraan in zijn supermarkt definitief dicht gedraaid.

De hoop is dat andere ondernemers zijn voorbeeld snel volgen. Want de ambitie is dat Plein 1953 het eerste aardgasvrije winkelgebied van Rotterdam-Zuid wordt. Elize Amons, extern adviseur van de winkeliersvereniging, helpt hen daarbij. Bijvoorbeeld door afspraken te maken met vastgoedeigenaren om mee te delen in de kosten.

Amons: “Veel winkeliers in het gebied huren hun pand. Toen ze er ooit introkken, werd de ruimte helemaal kaal opgeleverd. De inrichting moesten ze zelf regelen, evenals de aansluiting voor gas, water en licht.”

Tot zover de normale investeringen, zegt ze. “Maar je kunt van huurders niet verwachten dat ze de pandjes zelf ook van het gas afhaken. Die investering is veel te groot om alleen te dragen.”

Een geluk is dat de ondernemers aan de Krabbendijkestraat en die aan de daar tegenover lopende strook op Plein 1953 allemaal dezelfde

huurbaas hebben. De winkeliers hoeven daarom slechts afspraken te maken met één partij.

“Een vastgoedeigenaar die bovendien heeft aangegeven actief te willen meedenken over duurzame energiebronnen”, aldus Amons.

Waar ze uiteindelijk voor kiezen, is vooralsnog onduidelijk. Maar het ligt volgens de adviseur voor de hand dat ook zij – net als veel bewoners – zullen gaan voor aansluiting op het warmtenet. “Al het leidingwerk daarvoor ligt al in de grond. Wel zo handig dus.”

We zijn weer open

Welkom in de Huiskamer aardgasvrij Pendrecht. Nu de corona-maatregelen weer soepeler worden is de huiskamer weer open. Heeft u vragen over wonen zonder aardgas of het isoleren van woningen, kom dan even langs. We zijn open op woensdag, vrijdag en zaterdag van 12.00 tot 17.00 uur. We hopen rond de zomer weer te beginnen met kookworkshops en andere activiteiten. Kom je een vorkje meeprikken? Kijk voor meer informatie over de Huiskamer aardgasvrij Pendrecht op www.duurzaam010.nl/pendrecht.

Thuiskoks gezocht!

Woon je in Pendrecht en heb je een heerlijk gerecht dat andere wijkbewoners echt niet mogen missen? Twijfel niet en stuur dat gerecht nu naar Pendrecht Proeft! – het enige, echte aardgasvrije kookprogramma voor en door Pendrechters.

Word een 'BP'er' (een Bekende Pendrechter) en laat je op handen dragen door smulpapen uit de wijk. Wat je daarvoor moet doen? Simpel. Stuur een mailtje met je recept (met in de kop 'Pendrecht Proeft') naar aardgasvrij.pendrecht@rotterdam.nl en kook mee in een van de nieuwe afleveringen van Pendrecht Proeft.

Inspiratie opdoen? Bekijk de video's op www.duurzaam010.nl/pendrecht, kook thuis mee en geniet ook van deze heerlijke gerechten.

